Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра комунікативної лінгвістики та перекладу

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Теорія і практика перекладу з другої іноземної мови (англійської) / Theory and Practice of Translation of Second Foreign Language (English)
Обов'язкова

Освітньо-професійна програма: Французька мова та друга іноземна мова. Переклад з двох іноземних мов

Спеціальність: 035 Філологія
035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Факультет іноземних мов

Мова навчання: **англійська, українська**

Розробники: Бялик В.Д., завідувач кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу, д.філол.н., професор;
Косенко А.В., доцент кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу, к.філол.н., доцент

Профайл викладача (-ів): http://translationdept.chnu.edu.ua/?page_id=6

Контактний тел.: +38 095 6763667 (Бялик В.Д..), +38 095 2212511 (Косенко А.В.)

E-mail: v.bialyk@chnu.edu.ua, a.kosenko@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle: https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6357

Консультації: Очні консультації: четвер з 11.30 до 12.30 (Косенко А.В.),
середа з 11.30 до 12.30 (Бялик В.Д.)
Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю.
Очні консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Навчальна дисципліна «Теорія і практика перекладу з другої іноземної мови» є теоретично-практичним курсом, який входить до обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки здобувачів рівня вищої освіти «магістр» та вивчається на 5 курсі (10 семестр). Дисципліна «Теорія і практика перекладу з другої іноземної мови» висвітлює актуальні аспекти перекладознавства (англійсько-українська пара мов). Дисципліна пов'язана з виучуваними теоретичними та практичними дисциплінами «Теорія та історія перекладу», «Практичний курс перекладу основної іноземної мови».

2. Мета навчальної дисципліни: підготувати здобувачів до самостійної розробки окремих аспектів перекладознавства та здійснення науково-дослідницької діяльності; створити теоретичне підґрунтя для успішного формування та подальшого розвитку навичок перекладацької діяльності на базі засвоєння основних положень науки про переклад; сприяти підвищенню соціокультурної компетентності майбутнього перекладача.

Основна мета викладання курсу «*Теорія і практика перекладу з другої іноземної мови (англійської)»* студентам-магістрам полягає в удосконаленні набутих протягом попередніх років навчання компетентностей з перекладу другої іноземної мови (англійської). На цьому етапі навчання майбутні фахівці поглиблюють лексичний запас та удосконалюють граматичні навички для як найкращого здійснення усного та письмового перекладу, перекладу з іноземної мови на рідну і навпаки.

3. Пререквізити.

Практичний курс перекладу другої іноземної мови (англійської), Теорія і практика перекладу з основної іноземної мови, Друга іноземна мова (англійська)

4. Результати навчання

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

СК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації (переклад включно) та методики викладання іноземних мов для вирішення професійних завдань.

СК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі філологічних досліджень (переклад включно).

СК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

СК 9. Здатність виконувати фаховий письмовий та усний переклад.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного і наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного і ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі (переклад включно), а також в галузі методики викладання іноземних мов.
ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби французької та англійської / німецької / румунської мов та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації та перекладу.
ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти філології (перекладознавства включно) та методики викладання іноземних мов.
ПРН 10. Збирати і систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів.
ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.
ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань (переклад включно) та питань з викладання іноземних мов, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
ПРН 14. Створювати, аналізувати, редагувати та перекладати тексти різних стилів та жанрів.
ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.
ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання в галузі філології (переклад включно) та методики викладання іноземних мов для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі філології (переклад включно) та викладання іноземних мов.

5. Опис навчальної дисципліни
5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

10-й семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд	с.р.		л	п	лаб.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять	**Змістовий модуль 1**.											
Тема 1. Теорія	15	2		2		11	14					14

перекладу Поняття перекладу як особливого виду міжкультурної комунікації.												
Тема 2. Теоретичні та методологічні аспекти перекладу.	15	2		2		11	15	1				14
Тема 3. Види перекладу. Сучасні підходи до класифікації видів перекладу.	15	2		2		11	15	1				14
Тема 4. Літературний переклад.	15	2		2		11	16	1				15
Разом за ЗМ1	60	8		8		44	60	3				57
Теми навчальних занять	**Змістовий модуль 2.**											
Тема 5. Типи перекладацьких стратегій.	15	2		2		11	14					14
Тема 6. Комунікативний підхід до перекладацької еквівалентності.	15	2		2		11	15	1				14
Тема 7. Прагматичні аспекти перекладу.	16	2		2		12	15	1				14
Тема 8. Комплексний доперекладацький та перекладацький аналіз тексту.	14	1		1		12	16	1				15
Разом за ЗМ 2	60	7		7		46	60	3				57
Усього годин	**120**	**15**		**15**		**90**	**120**	**6**				**114**
Форма підсумкового контролю	Екзамен											

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи
10-й семестр

№	Назва теми	Год.
ЗМ 1		44
1	Опрацювати матеріал лекції. Підготувати презентацію за темою практичного заняття. Виконати перекладацький аналіз фрагментів текстів різних функціональних стилів англійської та української мов (обсяг: по 200 слів тексту оригіналу та перекладу кожного із	11

	функціональних стилів: художнього, публіцистичного, газетного, наукового, офіційно-ділового).	
2	Опрацювати матеріал лекції. Підготувати презентацію за темою практичного заняття. Виконати перекладацький аналіз лексичного складу фрагмента тексту (обсяг: по 250 слів тексту оригіналу та перекладу функціональних стилів: художнього, публіцистичного, газетного).	11
3	Опрацювати матеріал лекції. Підготувати презентацію за темою практичного заняття. Виконати перекладацький аналіз граматичних явищ у художньому тексті (знайти 10 фрагментів текстів з граматичними явищами).	11
4	Опрацювати матеріал лекції. Підготувати презентацію за темою практичного заняття. Виконати перекладацький аналіз фонетичних та графічних стилістичних засобів у художньому та публіцистичному тексті (знайти по 10 фрагментів текстів в з фонетичними та графічними засобами).	11
ЗМ 2		46
5	Опрацювати матеріал лекції. Підготувати презентацію за темою практичного заняття. Виконати перекладацький аналіз лексичних особливостей у художньому та публіцистичному тексті (знайти по 10 фрагментів текстів з лексичними особливостями)..	11
6	Опрацювати матеріал лекції. Підготувати презентацію за темою практичного заняття. Виконати перекладацький аналіз фразеологізмів у художньому та публіцистичному тексті (знайти по 10 фрагментів текстів з фразеологізмами).	11
7	Опрацювати матеріал лекції. Підготувати презентацію за темою практичного заняття. Виконати перекладацький аналіз засобів передачі екстра-лінгвістичного контексту у художньому та публіцистичному тексті (знайти по 10 фрагментів текстів із засобами екстралінгвістичного (прагматичного) контексту).	12
8	Опрацювати матеріал лекції. Підготувати презентацію за темою практичного заняття. Виконати комплексний перекладацький аналіз фрагмента художнього тексту (обсяг: по одній сторінці тексту оригіналу та перекладу).	12
	Всього	60

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Основними методами навчання і викладання дисципліни є: інформаційно-повідомлювальний, пояснювальний, інструктивно-практичний, пояснювально-спонукальний;
репродуктивний, продуктивно-практичний, частково-пошуковий, пошуковий методи; перекладний метод; методи самостійної роботи.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Види та форми контролю.

Поточний контроль успішності навчання – спостереження, усна / письмова відповідь здобувача (презентація, співбесіда, творча робота (порівняльний аналіз)) (7,5 балів за кожне семінарське заняття; разом 60 балів).

Підсумковий контроль успішності навчання – іспит (40 балів). Іспит перевіряє набуті знання з дисципліни, вміння визначити комунікативно-стильовий статус тексту, прокоментувати його

семантико-стилістичні особливості та засоби відтворення цих особливостей у перекладі, пояснити стратегію перекладацького рішення.

Форми контролю під час іспиту: усна співбесіда з екзаменатором, яка передбачає відповідь здобувача на питання екзаменаційного білета з тем, визначених навчальною програмою, виконання практичного завдання.
Об'єкти контролю: Володіння вміннями порівняльного стилістичного аналізу тексту і рівень засвоєння теоретичних знань у межах навчальної дисципліни.
Засоби оцінювання: виступи на семінарських заняттях; презентації на семінарських заняттях; стандартизовані тести (для контрольних зрізів; екзаменаційного тесту; відпрацювання пропущених семінарських занять).

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерії оцінювання видів робіт поточного контролю (з урахуванням самостійної роботи):

1. Виступ на семінарському занятті з презентацією оцінюється максимально на 3 бали:

3 бали	здобувач вичерпно висвітлює тему презентації; наводить адекватні приклади (1,5 б.); правильно та швидко реагує на запитання викладача; допускає не більше 1-3 мовних помилок та виправляє їх самостійно (1 б.); дотримується терміну виконання завдання (0,5 б.);
2 бали	здобувач недостатньо вичерпно висвітлює тему презентації; наводить НЕ цілком адекватні приклади (1 б.); правильно та швидко реагує на запитання викладача; допускає не більше 1-5 мовних помилок, які виправляє самостійно та 1-3 помилки, які виправляє викладач (0,5 б.); дотримується терміну виконання завдання (0,5 б.);
1 бал	здобувач невичерпно висвітлює тему презентації; наводить НЕ цілком адекватні приклади (0,5 б.); правильно, але повільно реагує на запитання викладача; допускає близько 10-12 мовних помилок (0,5 б.); НЕ дотримується терміну виконання завдання (0 б.);
0 балів	здобувач НЕ висвітлює тему презентації; НЕ наводить адекватні приклади; НЕ дотримується терміну виконання завдання;

2. Виконання порівняльного стилістичного аналізу оцінюється максимально на 4,5 бали:

4,5 бали	здобувач правильно виконує порівняльний стилістичний аналіз (3 б.); виявляє самостійність (1 б.); дотримується терміну виконання завдання (0,5 б.);
3,5 бали	здобувач правильно виконує порівняльний стилістичний аналіз (3 б.); НЕ виявляє самостійність (0 б.); дотримується терміну виконання завдання (0,5 б.);
2,5 бали	здобувач робить 1-2 незначні помилки у процесі виконання порівняльного стилістичного аналізу (2 б.); НЕ виявляє самостійність (0 б.); дотримується терміну виконання завдання (0,5 б.);
1,5 бали	здобувач робить 3-4 незначні помилки у процесі виконання порівняльного стилістичного аналізу (1,5 б.); НЕ виявляє самостійність (0 б.); НЕ дотримується терміну виконання завдання (0 б.);
0 балів	здобувач робить значні помилки у процесі виконання порівняльного стилістичного аналізу; НЕ виявляє самостійність; НЕ дотримується терміну виконання завдання.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (екзамену – до 40 балів).

Підсумковий контроль здійснюється з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення іспиту з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати у межах підсумкового контролю, складає 40 балів – 20 балів за екзаменаційний тест (40 завдань) і 20 балів за відповіді на питання екзаменаційного білету (по 5 балів за відповідь на питання №1 та №2 та 10 балів на питання № 3 екзаменаційного білету).

Критерії оцінювання екзаменаційного тесту (40 завдань).

Кількість правильних відповідей	40/38	36/34	32/30	28/26	24/22	20/18	16/14	12/10	8/6	4/2	1/0
Бали	20/19	18/17	16/15	14/13	12/11	10/9	8/7	6/5	4/3	2/1	0,5/0

Відповіді на питання №1 та №2 у кожному з екзаменаційних білетів передбачають демонстрацію теоретичних знань здобувача з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії оцінювання відповідей на питання 1 та 2:

Бали	Характеристика відповіді
5	здобувач вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить різноманітні адекватні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;
4	здобувач достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь містить незначні неточності та помилки;
3	здобувач неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь містить деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;
2	здобувач частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь містить деякі значні неточності та помилки;
1	здобувач частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь містить велику кількість значних помилок.
0	здобувач не дає відповіді на питання.

Відповіді на питання №3 мають практичний характер.

Критерії оцінювання відповідей на питання 3:

Бали	Характеристика відповіді
10	здобувач повністю та правильно виконує практичне завдання білета
9	здобувач правильно виконує практичне завдання білета; відповідь здобувача містить незначні неточності
8	здобувач виконує практичне завдання білета з незначними помилками; відповідь здобувача містить незначні неточності
7	здобувач виконує практичне завдання білета неповно; відповідь здобувача містить незначні неточності
6	здобувач виконує практичне завдання білета неповно, помиляється у визначенні стилістичних засобів; відповідь здобувача містить неточності
5	здобувач виконує практичне завдання білета лише частково; відповідь здобувача містить значні неточності
4	здобувач виконує практичне завдання білета лише частково; відповідь здобувача містить значні неточності та неструктурована
3	здобувач виконує практичне завдання білета лише частково, визначає лише окремі стилістичні засоби; відповідь здобувача містить значні неточності та неструктурована

2	здобувач визначає лише окремі стилістичні засоби; відповідь здобувача неструктурована; здобувача робить багато помилок
1	здобувач не визначає стилістичні засоби; відповідь здобувача неструктурована; здобувач робить багато помилок
0	здобувач не в змозі виконати практичне завдання

Здобувач, який набрав протягом нормативного терміна вивчення дисципліни 60 балів, має можливість не складати іспит і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати іспит з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною.

Здобувач, який не отримав позитивної оцінки за підсумками роботи над кожним модулем, вважається неатестованим та не допускається до складання іспиту. Допущеним до складання іспиту здобувач може бути лише за умови відпрацювання всього матеріалу, передбаченого навчальним планом у повному обсязі, або тієї частини навчального матеріалу, за який отримано незадовільну оцінку, або за яким він неатестований.

Підсумкова оцінка за національною шкалою і шкалою ЄКТС виставляється за таблицею:

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ECTS**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)								Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8		
7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	40	100

8. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладу/за ред. С.М.Амеліної. Київ: ЦУЛ, 2020. 470 с.
2. Бялик В. Д. Основи теорії перекладу = Fundamentals of Translation Theory: посібн. для студ. ф-тів іноземн. мов / Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 372 с.
3. Бялик В. Д., Микитюк І. М. Стилістичні аспекти перекладу = Stylistic Aspects of Translation: навч. посіб. для вищих навчальних закладів України спеціальності «Переклад». Чернівці: ЧНУ, 2016. 352 с.
4. Загородня Л.Г, Косенко А.В., Беженар І.В. Делакунізація лексико-семантичних лакунарних одиниць в англо-українському перекладі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2023 № 59 Том 1. С.191-193 ISSN 2663-5658 (Online) https://doi.org/10.32841/2409-1154.2023.59.1.43 URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v59/part_1/43.pdf

5. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. Ч 2. Вінниця: Нова книга, 2016. 303 с.
6. Коптілов В.В. Актуальні питання українського художнього перекладу. Київ: Вид-во Київського ун-ту, 2012. 132 с.
7. Коптілов В.В. Першотвір і переклад: Проблеми сучасного українського художнього перекладу: Роздуми і спостереження. Київ: Дніпро, 2013. 216 с.
8. Косенко А.В., Тодер В.О. Linguistic features of advertising texts and their translation. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Філологія. Маріуполь, 2021. Вип. 24. С. 95–100. ISSN 2415-3168 (Online) URL: http://visnyk-filologia.mdu.in.ua/publ/2021/vipusk_24/kosenko_anna_volodimirivna_toder_viktorija_oleksijivna/8-1-0-161
9. Особливості художнього перекладу : навчально-методичний посібник для студентів 2 року навчання факультету іноземних мов освітньої програми «Англійсько-український переклад» / Уклад. Пасічник Н. І., Загородня Л. З., Косенко А. В., Беженар І. В., Жорняк Н. Є., Федоришин О. І. Тернопіль : ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2023. 82 с.
10. Civilization mission of translation: North-American context *Precarpathian Bulletin of the Shevchenko Scientific Society* Word Вип.3 (55).Ivano-Frankivsk, 2019. P. 350-362 https://doi.org/10.31471/2304-7402-2019-3(55)-350-362 ISSN 2304-7402
11. Sanjayan, T.S., Kosenko Anna, Prasangani K.S.N. Praxis and practices in ELT and philology. Taran Publication, New Delhi. ISBN: 978-93-92313-14-1. 2022. 200 P.

9. Інформаційні ресурси

Веб-сторінка кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу. URL: http://translationdept.chnu.edu.ua/

1. Журнал «Resurgence» (статті суспільно-політичні, економічні, екологічні, тощо): https://www.resurgence.org/
2. Прозові твори англомовних авторів: http://www.onlineprose.com/
3. Поетичні твори https://library.mtsu.edu/c.php?g=538142&p=3684857
4. https://lithub.com/my-last-conversation-with-ursula-k-le-guin/
5. Translation Studies [Електронний ресурс].: Режим доступу https://www.futurelearn.com/courses/working-with-translation
6. Translation Studies [Електронний ресурс].: Режим доступу https://www.coursera.org/courses?query=translation
7. Translation Studies [Електронний ресурс].: Режим доступу https://www.onlinestudies.com/Courses/Translation/
8. Translation Studies [Електронний ресурс].: Режим доступу https://www.onlinestudies.com/Course-in-Working-with-Translation-Theory-and-Practice/United-Kingdom/FutureLearn/
9. Translation Studies [Електронний ресурс].: Режим доступу http://www.openuniversity.edu/courses/find/translation-studies
10. Translation Studies [Електронний ресурс].: Режим доступу https://www.goodreads.com/shelf/show/translation-studies